Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΩΝ ΙΠΠΟΤΩΝ

ΤΟΥ κ. ΦΩΤΟΥ ΓΙΟΦΥΛΛΗ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Τ' ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ Γ. ΜΟΥΡΟΥΖΗ

['Η μόνη αὐθεντική βιογραφία τοῦ γενναίου Ἕλληνος πρίγκηπος]

ΣΤ'

ΠΩΣ ἦταν ἐπόμενο, κατόπιν τῆς ἐπιμονῆς αὐτῆς, ὡρίσθη νὰ γίνη ἡ μονομαχία. Οἱ μάρτυρες τοῦ Μουρούζη δὲν μποροῦσαν νὰ μὴ δεχθοῦν τοὺς ὅρους τοῦ Μαβίλη.

'Εκανονίσθη λοιπὸν ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος τῆς μονομαχίας κι' ἕνα πρωὶ ἐπῆγαν ἐκεῖ κρυφὰ οἱ ἀντίπαλοι καὶ οἱ μάρτυρες. Μὰ ὁ Μουρούζης ἐδήλωσε τότε καθαρά:

— Ὄχι. Μ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἐγὼ δὲν μονομαχῶ. Δέχομαι νὰ ὑποβιβασθῶ μπροστά του, μὰ δὲν θὰ τὸν χτυπήσω. Εἶνε ἄνδρας !..

Χωρὶς ν' ἀκούση λοιπὸν τοὺς μάρτυρές του, ποὺ ἐκανόνιζαν αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὴν ἀπόστασι ἀπ' τὴν ὁποία θὰ μονομαχοῦσαν, ὁ Μουρούζης ἐπροχώρησε πρὸς τὸν Μαβίλη καὶ τοῦ εἶπε μὲ εἰλικρίνεια :

—Κύριε Μαβίλη, πρέπει νὰ μὲ συγχωρήσετε. Μετανοῶ καὶ σᾶς ζητῶ συγνώμην. Πολλὲς φορὲς κάνω τὴ νύχτα πράγματα, τὰ ὁποῖα τὸ πρωῒ ἀποδοκιμάζω. Ἔτσι μοῦ συνέβη κι' αὐτὴ τὴ φορά. Σᾶς προσέβαλα χωρὶς νὰ τὸ θέλω. Σᾶς διαβεβαιώνω πὼς δὲν εἶχα σκοπὸ νὰ σᾶς προσβάλω. Ἂν θεωρεῖτε ἀρκετὲς αὐτὲς τὶς ἐξηγήσεις μου, θεωρήσετέ με ἀπ' αὐτὴ τὴ στιγμὴ φίλο σας εἰλικρινῆ.

'Ο Μαβίλης, κατόπιν τῆς στάσεως αὐτῆς τοῦ Μουρούζη, ἐμαλάκωσε πειά. Δὲν μποροῦσε νὰ ἐπιμείνη στὴν μονομαχία. Καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι. 'Εχαιρετηθησαν λοιπὸν οἱ δυὸ ἀντίπαλοι κι' ἔγιναν πειὰ φίλοι.

* * *

'Από τὴν ἡμέρα ποὺ ὁ Μαβίλης καὶ ὁ Μουρούζης ἐσυμφιλιώθησαν, ἔγιναν οἱ καλύτεροι φίλοι. Τὴν ἡμέρα ἔκαναν μαζὺ ἐκδρομὲς καὶ τὸ βράδυ ἔπιναν μαζὺ στὴ μπύρα, στὴν ἴδια μπύρα «Καμπρίνος», ὅπου ἔγινε τὸ ἐπεισόδιο. Καὶ οἱ Κερκυραῖοι, ποὺ εἶχαν μάθει στὸ μεταξὺ τὰ τῆς μονομαχίας, ἐπήγαιναν ἐκεῖ καὶ τοὺς ἔβλεπαν. 'Εκαμάρωναν τὰ δυὸ παλληκάρια, ποὺ γίνανε πειὰ καλοὶ φίλοι...

Μὰ μὲ τὴν παρέα τοῦ ἤρεμου ποιητοῦ, ὁ Μουρούζης ἔπαθε καὶ μιὰ μεταβολή. Κατὰ τὶς ὀλίγες μέρες ποὺ ἔμεινεν ἀκόμα στὴν Κέρκυρα, δὲν ἔκαμε πειὰ καμμιὰ ἀταξία... Ἔπινε χωρὶς νὰ παραφέρεται, ἐγλεντοῦσε χωρὶς νὰ ἐνοχλῆ κανένα...

Ὅταν οἱ δυὸ φίλοι ἐγνωρίσθησαν καλύτερα, ἐξομολογήθησαν μεταξύ τους τοὺς σκοπούς των. 'Ο Μουρούζης εἶπε στὸν Μαβίλη ὅτι ἐπιστρέφει στὴν 'Ελλάδα γιὰ νὰ πάη νὰ πολεμήση στὴν Κρήτη, μαζὺ μὲ τοὺς ἐπαναστάτες. Καὶ ὁ Μαβίλης τοῦ ἐξομολογήθη κι' αὐτὸς τὸ ἴδιο μυστικό ;

—Ἔχω συνεννοηθῆ καὶ μὲ μερικοὺς ἄλλους Κορφιάτες,, τοῦ εἶπε, καὶ φεύγουμε αὐτὲς τὶς μέρες κι' ἐμεῖς, γιὰ νὰ πολεμήσουμε στὴν Κρήτη.

—Θὰ πᾶμε μαζύ ! τοῦ εἶπε μ' ἐνθουσιασμὸ ὁ Μουρούζης.

Κι' οἱ δυὸ φίλοι ἐφιλήθηκαν, ἔσφιξαν τὰ χέρια τους κι' ἔδωσαν ὑπόσχεσι νὰ φύγουν μαζύ.

Σὲ λίγες μέρες ὁ Μουρούζης κι' ὁ Μαβίλης, μαζὺ μὲ μερικὰ ἀκόμα παλληκάρια, ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Κέρκυρα γιὰ τὸν Πειραιᾶ. 'Ο Μουρούζης ἀνέβηκε στὴν 'Αθήνα νὰ ἰδῆ καὶ ν' ἀποχαιρετήση τὴν μητέρα του. Κι' ἔπειτα κατέβηκε πάλι στὸν Πειραιᾶ καὶ ἔφυγαν ὅλοι μαζὺ γιὰ τὴν Κρήτη.

'Εκεῖ κάτω στὸ ἡρωϊκὸ νησὶ ὁ Μουρούζης καὶ ὁ Μαβίλης ἐπολέμησαν ἡρωϊκὰ μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους ἐπαναστάτες, καὶ γρήγορα ἔγιναν ἀγαπητοὶ ἀπὸ τοὺς Κρητικούς.

Καὶ μάλιστα ὁ ποιητὴς Μαβίλης ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τὴν ἐπανάστασιν ἐκείνη καὶ ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν ἐπαναστατῶν τὸ σονέττο του «Excelsior», ποὺ τελειώνει μὲ τοὺς ἐπιγραμματικοὺς αὐτοὺς στίχους :

«...Κι' ἀνηφοροῦν οἱ βλάμηδες λε-(βέντες,
τ' ἀτέλειωτο φαράγκι ὅλο χαλίκι
μονοσκοίνι μὲ γέλια καὶ κουβέντες.
Μὰ ἔχουν ποδάρια καὶ καρδιὲς τσα-(λίκι
καὶ τοὺς θεριεύει ἡ ἐλπίδα τοῦ θανάτου
μὲ τ' ἀγισμένα δαφνοστέφανά τους».

* * *

'Ο Μουρούζης στὴν Κρήτη εἶχε πολλὰ ἐπεισόδια. Μήπως μποροῦσε νὰ ζήση αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος χωρὶς ἐπεισόδια ;..

'Από τὴν πρώτη στιγμὴ οἱ Κρητικοὶ ἐπαναστάτες τὸν ἐξετίμησαν καὶ τὸν ἀγάπησαν. Καὶ ὅταν κατόπιν ἔδειξε τὴν ἀνδρεία του σὲ μιὰ μάχη μὲ τοὺς Τούρκους, οἱ Κρητικὰ ἄρχισαν νὰ τὸν θαυμάζουν. Τὸν ἔλεγαν ὅλοι «τὸ παλληκάρι ὁ πρίγκηπας !»

'Ωστόσο, ὁ Μουρούζης δὲν μποροῦσε νὰ ξεχάση τὶς παλιές του συνήθειες. 'Επεχείρησε μάλιστα νὰ ἐφαρμόση καὶ στὴν Κρήτη τὶς παλληκαριές του, ποὺ εἶχε συνηθίσει στὶς μεγάλες πόλεις. 'Επίστευε πὼς μπορεῖ νὰ ἐπιβληθῆ καὶ στοὺς ἐπαναστάτες. Μὰ τὰ βρῆκε σκοῦρα !.. Καὶ θὰ ἐγίνοντο πολὺ σοβαρὰ ἐπεισόδια, ἂν οἱ Κρητικοὶ δὲν τοῦ εἶχαν πολὺ μεγάλο σεβασμό. 'Από τὸ ἕνα μέρος τὸν ἐσέβοντο, γιατὶ ἦταν ἀληθινὸ παλληκάρι καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, γιατὶ ἔμαθαν ὅτι ἦταν πρίγκηπας... Τὸν λέγανε μάλιστα «Σταυραετὸ τῶν Κρητικῶν βουνῶν».

* * *

Ἕνα πολὺ χαρακτηριστικὸ ἐπεισόδιο ποὺ συνέβη μὲ τὸν Μουρούζη στὴν Κρήτη, εἶνε καὶ τὸ ἑξῆς :

'Ο 'Ελληνικὸς στρατὸς τῆς κατοχῆς, ποὺ εἶχε πάει τότε ἐκεῖ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Βάσου, εἶχε πάρει μαζύ του στὴν Κρήτη καὶ μερικὰ σακκιὰ ἀλεῦρι γιὰ τὴν τροφοδοσία του. Τὴν φύλαξι αὐτῶν τῶν ἀλεύρων ὁ στρατὸς τῆς κατοχῆς εἶχεν ἐμπιστευθῆ στὸν Μουρούζη, ποὺ εἶχε χρηματίσει καὶ ἀξιωματικὸς καὶ ὅλοι τὸν ἐσέβοντο. Κανένας δὲν ἐτολμοῦσε ν' ἀγγιξη τ' ἀλεῦρι τοῦ στρατοῦ, ἀφοῦ τὰ ἐφύλαγεν ὁ Μουρούζης μὲ τοὺς ἄνδρες του.

Φαίνεται ὅμως ὅτι μερικοὶ Κρητικοί, ποὺ τοὺς ἔσφιξεν ἡ πεῖνα, ἐζήτησαν νὰ πάρουν ἕνα σακκὶ ἀπὸ τ' ἄλευρα τοῦ στρατοῦ γιὰ νὰ φτιάξουν ψωμὶ καὶ νὰ φᾶνε. Πήγανε λοιπὸν ἀγριεμένοι στὸ Μουρούζη.

—Τί θέλετε ; τοὺς ἐφώναξε ὁ Μουρούζης.

—Ἕνα σακκὶ ἀλεῦρι θὰ πάρουμε, τοῦ εἶπαν.

—Τί λέτε, βρέ ; Τὸ ἀλεῦρι τοῦ στρατοῦ θὰ πάρετε ;

—Ναί, καπετάνιο. Θὰ τὸ πάρουμε, γιατὶ πεινᾶμε !

'Ο Μουρούζης δὲν ἤξερε ἀστεῖα. 'Αμέσως ἔβγαλε τὸ πιστόλι του καὶ ἐπετέθη ἐναντίον τους.

—Πίσω, γιατὶ σᾶς ἔφαγα ! ἐφώναξε.

Οἱ Κρητικοὶ ἐστάθηκαν ἤρεμοι καὶ μάλιστα ὑποχώρησαν εὐγενικά. Κι' ἕνας λεβέντης Κρητικὸς ποὺ ἦταν ἐπὰ κεφαλῆς τους, εἶπε στὸν Μουρούζη :

—Τί νὰ σοῦ κάμουμε, μωρὲ καπετάνιο ; Ἔπρεπε νὰ μὴν εἶσαι ξένος, γιὰ νὰ σοῦ δείξω πόσους παράδες κάνουν τ' ἀρματά σου...

Αὐτὰ τὰ λόγια ἐσυγκάνησαν τὸν Μουρούζη. Ἔβλεπε πὼς τὸ βαθειὰ ριζωμένο αἴσθημα τῆς φιλοξενίας δὲν ἄφηνε τοὺς Κρητικούς, ἀκόμα καὶ ὅταν τοὺς πρόσβαλε, νὰ τὸν χτυπήσουν.. Τὸ σκέφθηκε αὐτὸ καλὰ ὁ Μουρούζης καὶ ἄλλαξεν ἀμέσως συμπεριφορά.

'Εκάλεσε κοντὰ του τὸν Κρητικὸ ποὺ τοῦ εἶπεν ἐκεῖνα τὰ λόγια καὶ τοῦ ἐχάρισε τὸ πιστόλι του, τὸ ἴδιο ἐκεῖνο μὲ τὸ ὁποῖον τὸν ἀπειλοῦσε πρίν.

—Πάρ' το, κουμπάρε, εἶπε. Σοῦ τὸ χαρίζω.

—Γιατί, καπετάνιο ; ρώτησε μ' ἔκπληξι ὁ Κρητικός.

—Εἶνε δικό σου, γιατὶ σ' ἀξίζει.

—Νὰ τὸ πάρω ;

—Ναί. Νὰ τὸ πάρης.

—Μὰ τότες πρέπει κι' ἐλόγου σου νὰ πάρης πίσω τὰ λόγια σου.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : 'Η συνέχεια.

εἶπαν γύρω ἀπὸ τὸ νεκρό !... Καὶ τὸ τρομερώτερο εἶνε ποὺ καὶ αὐτοὶ ἀκόμα οἱ γονεῖς τοῦ σκοτωμένου ἔλαβαν, στὸ τέλος, μέρος στὴ γενικὴ διασκέδασι...

Ἔφυγα ζαλισμένος ἀπὸ κεῖνο τὸ σπίτι, χωρὶς νὰ ξέρω ἂν εἶδα ἕνα τρομακτικὸ καὶ ἀπίστευτο ὄνειρο ἢ ἂν παρακολούθησα μιὰ πραγματικὴ σκηνή. 'Ομολογῶ ὅμως ὅτι σ' ὅλο τὸ διάστημα ποὺ ἔμεινα στὸ Μεξικό, ποτὲ δὲν ἀντίκρυσα σὲ ἐκδήλωσι πιὸ δραματικὴ καὶ μεγαλειώδη τὴν ἀναισθησία τῶν Μεξικανῶν ἀπέναντι τοῦ φάσματος τοῦ θανάτου.

Τὴν ἑπομένη, μπαίνοντας σ' ἕνα κατάστημα, εἶδα ἀραδιασμένα σ' ἕνα τραπέζι διάφορα κομψοτεχνήματα, ποὺ παρίσταναν νεκροκεφαλές, σκελετούς, διαβόλους, τρομακτικὰ φαντάσματα...

—Τί εἶν' αὐτά ; ρώτησα τὸν καταστηματάρχη.

—Παιχνίδια γιὰ μικρὰ παιδιά ! μοῦ ἀποκρίθηκε ἀπαθέστατα.

—Αὐτὰ λοιπὸν τ' ἀνατριχιαστικὰ δράματα χρησιμεύουν γιὰ πρῶτα παιχνίδια στὰ παιδιά σας ;

'Ο καταστηματάρχης μοῦ ἔρριξε ἕνα κατάπληκτο βλέμμα, κατάλαβε πὼς εἶμαι ξένος καὶ ἀνασήκωσε τοὺς ὤμους του, χαμογελῶντας περιφρονητικά...

ΜΑΡΚ ΣΑΝΤΟΥΡΝ